

"KONSTITUSIYA VƏ SUVERENLİK İLİ":

Dövlətçilik tarixində yeni mərhələ

Bu gün Azərbaycan Respublikası müstəqillik tarixinin ən layiqli, möhtəşəm inkişaf mərhələsini yaşayır. Müstəqil dövlətçilik tariximizin ən mühüm hadisəsi, şübhəsiz ki, Azərbaycanın tarixi torpaqlarının işğaldan azad edilməsi oldu. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan, qırx dörd gün davam edən Vətən müharibəsi işğal altındakı ərazilərimizin qaytarılması ilə nəticələndi. Həmçinin 2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixlərində antiterror əməliyyatı 23 saat davam etdi və qüdrətli ordumuzun qarşısına qoyulmuş bütün vəzifələri yüksək peşəkarlıqla yerinə yetirərək növbəti parlaq Qələbəyə nail oldu. Nəticədə suverenliyimiz tam bərpa olunaraq bu gün Azərbaycan Respublikasının Dövlət Bayrağı azad edilmiş tarixi torpaqlarımızda dalğalanmaqdadır.

Azərbaycan Respublikası 30 ildən artıq müharibə şəraitində yaşayaraq torpaqları işğal altında qalan, suverenliyi və ərazi bütövlüyü pozulan ölkə olmasına baxmayaraq, mübarizə əzmi qırılmayıb və daim inkişaf edən bir ölkəyə çevrilib. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası ölkənin suverenliyini təsbit etsə də, 1991-ci ildən etibarən Ermənistanın torpaqlarımızı işğal etməsi səbəbindən ərazi bütövlüyümüz pozulmuşdu. Lakin qırx dörd günlük Vətən müharibəsində qazanılan tarixi Qələbə və 2023-cü ildə Qarabağda separatizmin tammilə məhv edilməsi nəticəsində ölkəmizin suverenliyi bərpa olundu.

Konstitusiyada təsbit edilmiş hüquqların işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda da daxil olmaqla Azərbaycanın bütün ərazilərində tam şəkildə bərpası üçün real zəmin yarandı. 2023-cü il sentyabrın 20-də Azərbaycan Respublikasının bütün ərazisində qanunun aliliyinin təmin olunduğunu və Azərbaycan Respublikasının dövlət suverenliyinin bərpa edildiyini nəzərə alaraq Prezident İlham Əliyevin 2024-cü il 19 sentyabr tarixli Sərəncamına əsasən, sentyabrın 20-si Azərbaycan Respublikasında Dövlət Suverenliyi Günü elan edildi.

Konstitusiyamızın bəyan etdiyi niyyətlərdən biri kimi ərazi bütövlüyümüzün və suverenliyimizin tam bərpa olunduğunu, Əsas Qanunumuzun qəbul edilməsinin 30-cu və Vətən müharibəsində Qələbəmizin 5-ci ildönümünü nəzərə alan Prezident İlham Əliyevin 28 dekabr 2024-cü il tarixli Sərəncamı ilə 2025-ci il ölkəmizdə "Konstitusiya və Suverenlik ili" elan edildi. Sərəncamda bildirilir ki, müstəqil və suveren dövlətə sahib olmaq, milli-mənəvi dəyərlərə, həmrəylik, humanizim, ədalət və qanunun aliliyi prinsiplərinə əsaslanan inkişaf etmiş cəmiyyət qurmaq yüzillər boyu Azərbaycan xalqının ən böyük arzusu olmuşdur.

1991-ci il oktyabrın 18-də qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi haqqında" Konstitusiyası Aktında yeni Konstitusiyamızın hazırlanması nəzərdə tutulsa da, 1991-1993-cü illərdəki hakimiyyətin yarımtam fəaliyyəti cəmiyyət həyatının bütün sahələrində kəskin böhrana, ölkədə anarxiyanın yaranmasına gətirib çıxarmış, dövlət idarəçiliyi mexanizmləri formalaşdırılmamış, qanunçuluğun, vətəndaşların azad, təhlükəsiz yaşamaq hüququnun təmin edilməsi mümkün olmamışdır.

1993-cü ildə xalqın tələbi ilə yenidən hakimiyyətə qayıdan Ümummillil Lider Heydər Əliyevin böyük xilaskarlıq missiyası

sayəsində ölkəmizdə cərəyan edən təhlükəli proseslərin qarşısı alındı, ictimai-siyasi sabitlik təmin edildi və müasir dövlət quruculuğu üçün etibarlı zəmin yarandı. Ulu Öndərin bilavəsiti rəhbərliyi ilə hazırlanmış və 1995-ci il noyabrın 12-də qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikasının ilk Konstitusiyası ölkəmizdə genişmiqyaslı qanunvericilik və institusional islahatların əsasını təşkil etdi. Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: "Bizim Konstitusiyamız Azərbaycan Respublikasının tarixi ənənələrini, xüsusiyyətlərini əks etdirir. O, Azərbaycan Respublikasında demokratik hüquqi dövlətin qurulmasını, ölkəmizdə olan bütün vətəndaşların hüquq və azadlıqlarını təmin edəcəkdir. Bu bizim özümüzün Konstitusiyamızdır, müstəqil Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasıdır. Yeni Konstitusiya Azərbaycanda demokratik hüquqi dövlətin qurulması, demokratik vətəndaş cəmiyyətinin yaranması üçün bütün əsaslar yaradıbdır, bütün təminatları verir. Bizim borcumuz bu təminatlarıdır, Konstitusiyamızın bizi verdiyi qanuni əsaslardan səmərəli istifadə etmək və ölkəmizdə hüquqi, demokratik dövlət yaratmaq, vətəndaşların, insanların hüquqlarının qorunmasını təmin etməkdən ibarətdir".

Otən müddətdə həyata keçirilən Konstitusiya islahatları ölkənin dövlət idarəçiliyinin modernləşdirilməsinə yönəlmişdir. Xüsusilə 2002, 2009 və 2016-cı illərdə aparılan Konstitusiyada dəyişiklikləri dövlət hakimiyyətinin səmərəli fəaliyyətini təmin etmək məqsədini daşıyırdı. Bu dəyişikliklər idarəetmə sisteminin çevikliyini artırmaqla bərabər, hüquq sisteminin daha da təkmilləşdirilməsinə şərait yaratmışdır.

Prezident İlham Əliyevin 2025-ci ili "Konstitusiya və Suverenlik ili" elan etməsi Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrini daha da möhkəmləndirmək, həmçinin milli suverenliyimizin və hüquqi dəyərlərimizin təbliği baxımından tarixi bir addımdır.

▲ Zəhid Rza,
"iki sahil"